HNB
EUROSUSTAV

Informacija o gospodarskim, financijskim i monetarnim kretanjima

srpanj 2026.

HRVATSKA NARODNA BANKA
EUROSUSTAV

HNB
EUROSUSTAV

Sažetak

Gospodarska aktivnost u europodručju smanjila se početkom 2026. godine kao odraz međunarodnih transakcija nekolicine multinacionalnih kompanija sa sjedištem u Irskoj, a u drugom se tromjesečju očekuje njezin blag rast. Nakon što je krajem prošle godine zabilježen rast bruto domaćeg proizvoda od 0,2% na tromjesečnoj razini, procjene Eurostata za prvo tromjesečje 2026. upućuju na pad od 0,2%, koji je, međutim, isključivo posljedica transakcija malog broja multinacionalnih kompanija sa sjedištem u Irskoj. Ako se isključi Irska, rast bruto domaćeg proizvoda iznosio je 0,2%. Među četiri najveća gospodarstva rast je u prva tri mjeseca 2026. nastavila predvoditi Španjolska (0,6%), a slijedile su je Njemačka i Italija (0,3%), dok je u Francuskoj zabilježen blag pad realne aktivnosti (0,1%). Promatran na godišnjoj razini, rast gospodarstva europodručja u prvom tromjesečju iznosio je samo 0,3%, odnosno 1,1% isključujući Irsku, što je usporavanje u odnosu na prethodno tromjesečje. Većina dostupnih ocjena kao i anketni podaci upućuju na relativno blag rast gospodarske aktivnosti u drugom tromjesečju. Industrijska komponenta PMI indeksa, premda je zabilježila pad u svibnju i lipnju, i nadalje je na relativno visokoj razini, što se ponajprije može povezati s pojačanim narudžbama poduzeća u nastojanju da povećaju zalihe zbog bojazni od mogućih poremećaja u dobavnim lancima. Uslužna se komponenta istodobno spustila na najnižu razinu u postpandemijskom razdoblju, iako se malo poboljšala u lipnju u svjetlu dogovora o primirju i najave pregovora o okončanju sukoba na Bliskom istoku. Indeks ekonomskog raspoloženja, unatoč postupnom povećavanju tijekom svibnja i lipnja, što odražava poboljšanje pouzdanja potrošača, i nadalje je znatno niži od prosjeka prvog tromjesečja.

Slika 1. Tromjesečne stope rasta realnog BDP-a u europodručju

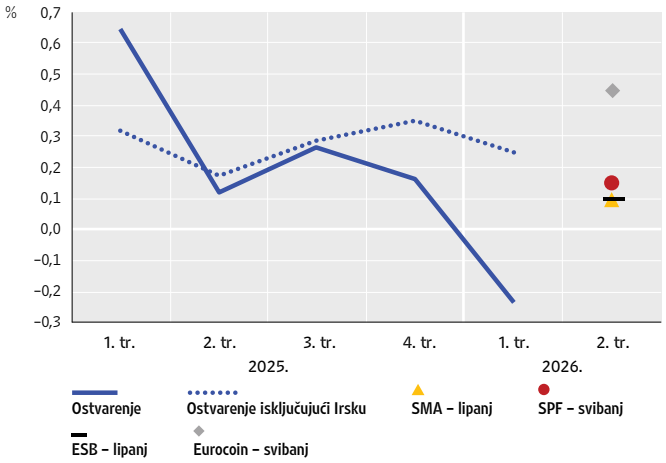

Napomena: Kratica ESB – lipanj odnosi se na ESB-ovu kratkoročnu projekciju realnog rasta europodručja iz lipnja 2026. (engl. *Broad Macroeconomic Projection Exercise*, BMPE). Kratice SMA (engl. *Survey of Monetary Analysts*) i SPF (engl. *Survey of Professional Forecasters*) odnose se na rezultate ESB-ovih anketa tržišnih sudionika iz svibnja i lipnja 2026.
Izvori: Eurostat; ESB

Slika 2. Anketni pokazatelji za europodručje

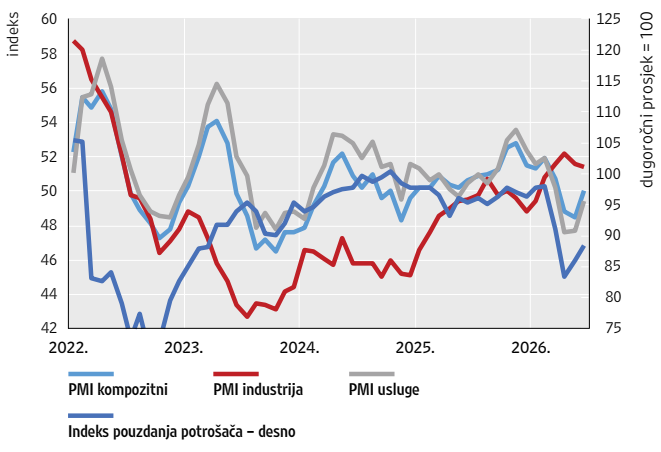

Izvori: S&P Global; Europska komisija

Prema prvoj procjeni Eurostata ukupna inflacija u europodručju, mjerena harmoniziranim indeksom potrošačkih cijena, usporila se na 2,8% u lipnju s 3,2% u svibnju, nakon što se u prethodna četiri mjeseca kontinuirano ubrzavala (Slika 3.). Usporavanje ukupne inflacije

ponajprije je odražavalo usporavanje rasta cijena energije i usluga. Godišnja stopa rasta cijena energije usporila se na 8,7% u lipnju s 10,8% u svibnju, što je ponajviše bilo rezultat pada maloprodajnih cijena naftnih derivata, potaknutog pojeftinjenjem sirove nafte na svjetskom tržištu zbog smirivanja geopolitičkih napetosti na Bliskom istoku. Osim toga, inflacija cijena hrane u lipnju se dodatno usporila te je iznosila 1,6% nakon 1,9% u svibnju, odražavajući ponajprije usporavanje rasta cijena neprerađene hrane. Temeljna inflacija, koja isključuje cijene energije i hrane, u lipnju se također usporila, na 2,4% s 2,6% u svibnju. Tome je pridonijelo usporavanje inflacije cijena usluga na 3,2% s 3,5% u svibnju, dok je inflacija cijena industrijskih proizvoda ostala nepromijenjena na 0,9%. Usporavanje inflacije cijena usluga u lipnju ponajviše je odražavalo povoljan bazni učinak, povezan s izraženijim mjesečnim rastom tih cijena u istom mjesecu prethodne godine. Slabljenju inflacijskih pritisaka u uslužnom sektoru pridonosi usporavanje rasta plaća u europodručju. Usto, cjenovne pritiske ublažava i smanjenje cijena energenata, vidljivo od sredine lipnja, posebice u sektoru prijevoznih usluga i drugih usluga povezanih s putovanjima.

Slika 3. Pokazatelji inflacije u europodručju

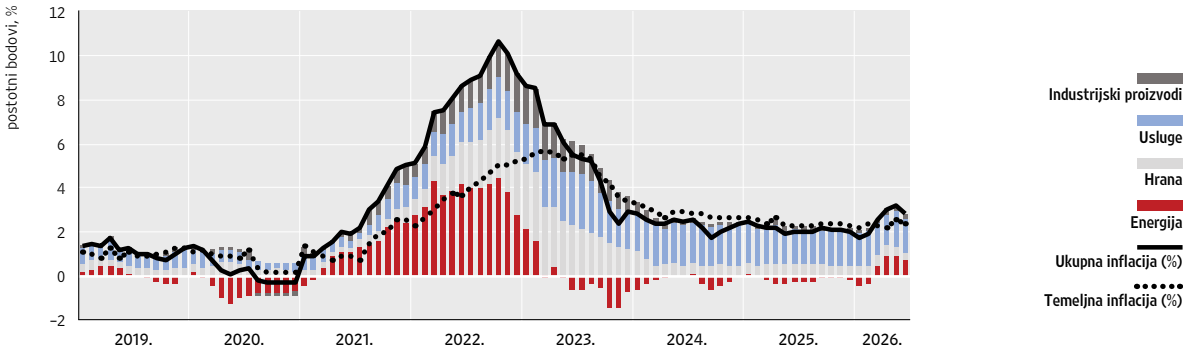

Napomena: Temeljna inflacija mjerena je harmoniziranim indeksom potrošačkih cijena koji isključuje cijene energije, hrane, alkohola i duhana.
Izvori: Eurostat; izračun HNB-a

Visokofrekventni pokazatelji gospodarske aktivnosti u Hrvatskoj, ponajprije obujam industrijske proizvodnje i promet u trgovini na malo, u drugom su tromjesečju ove godine još relativno nepovoljni te upućuju na prigušen porast gospodarske aktivnosti nakon stagnacije u prvom tromjesečju. Prema modelu brze procjene gospodarske aktivnosti HNB-a, realni bi rast u drugom tromjesečju 2026. mogao iznositi 0,3% na tromjesečnoj razini, dok bi se godišnja stopa rasta ekonomske aktivnosti mogla usporiti na 1,6%, s 2,2%, koliko je iznosila u prvom tromjesečju (Slika 4.)[1]. U odnosu na prethodnu iteraciju procjena je revidirana naniže (s 0,7% na tromjesečnoj i 2,4% na godišnjoj razini), uglavnom zbog nepovoljnih pokazatelja za svibanj. Pad u industriji u svibnju se produbio, pa je u prva dva mjeseca drugog tromjesečja obujam industrijske proizvodnje bio niži za 2,5% u odnosu na prosjek prvog tromjesečja. Promatra li se prema glavnim industrijskim komponentama, vidno je smanjena proizvodnja energije, kapitalnih proizvoda te netrajnih dobara za široku potrošnju. U svibnju se intenzivirao i pad obujma prometa u trgovini

1 Procjena tromjesečne stope rasta zasniva se na sezonski prilagođenim podacima, što u nju unosi dodatnu neizvjesnost. Naime, uključivanjem podataka za novo tromjesečje ponovo se ocjenjuje sezonska komponenta cijele povijesne serije, zbog čega se mijenjaju i prethodno izračunate desezonirane stope promjene. Revizije procijenjene tromjesečne stope u pojedinim slučajevima mogu doseći i pola postotnog boda, pa procjenu za tekuće tromjesečje valja tumačiti kao preliminarnu ocjenu podložnu reviziji.

na malo, koji je dosegnuo 2,0% na mjesečnoj razini, pa je u travnju i svibnju realni promet u trgovini na malo bio za 0,8% niži u odnosu na prosjek prethodnog tromjesečja. Kretanja u trgovini na malo mogla bi biti dijelom povezana s porastom cijena energenata nakon izbijanja rata na Bliskom istoku, što je nepovoljno djelovalo na realni raspoloživi dohodak kućanstava i smanjilo pouzdanje potrošača. Postizanje okvirnoga sporazuma između SAD-a i Irana upućivalo je na moguće postupno slabljenje toga nepovoljnog učinka, no ponovno pooštravanje napetosti početkom srpnja povećalo je neizvjesnost njegove provedbe, pa su rizici povezani s rastom cijene nafte, a onda i inflacijom i potrošačkim optimizmom, još naglašeni. Osim toga, i fizički su se pokazatelji aktivnosti u turizmu pogoršali, uz pad broja dolazaka i noćenja od oko 1% na godišnjoj razini u drugom tromjesečju. Krajem drugog tromjesečja primjetan je oporavak potrošačkoga i poslovnog optimizma, koji su se i nadalje nalazili iznad dugoročnog prosjeka, premda je većina indikatora još bila ispod razina iz prvog tromjesečja (Slika 5.). S druge strane, obujam građevinskih radova u travnju je stagnirao u odnosu na ožujak, ali je zbog učinka prijenosa povezanog s povećanjem obujma u ožujku bio za 1,0% viši u odnosu na prosjek prvog tromjesečja.

Slika 4. Tromjesečni bruto domaći proizvod

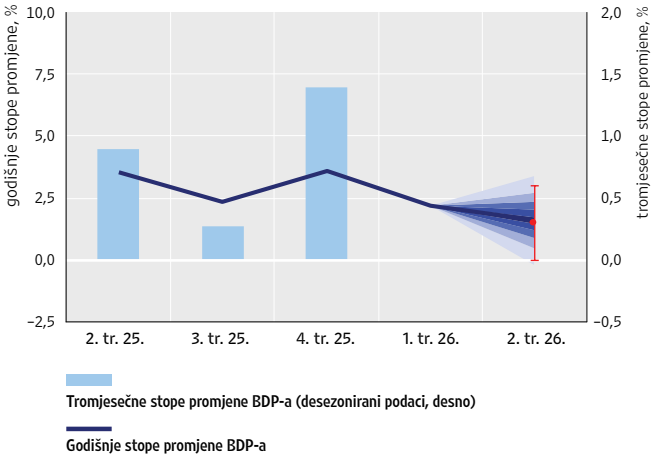

Napomene: Ocjena za prvo tromjesečje 2026. odnosi se na mjesečni pokazatelj realne gospodarske aktivnosti HNB-a (opširnije o izračunu MRGA-e vidi u istraživanju HNB-a "Brza procjena BDP-a upotrebom dostupnih mjesečnih indikatora", autora D. Kunovca i B. Špalata). Modeli su procijenjeni na osnovi podataka objavljenih do 30. lipnja 2026. Crvena točka označuje ocjenu tromjesečne promjene realnog BDP-a, uz povijesne pogreške procjene u rasponu od ± jedne standardne devijacije.
Izvori: DZS (sezonska prilagodba HNB-a); izračun HNB-a

Slika 5. Pokazatelji potrošačkog i poslovnog optimizma

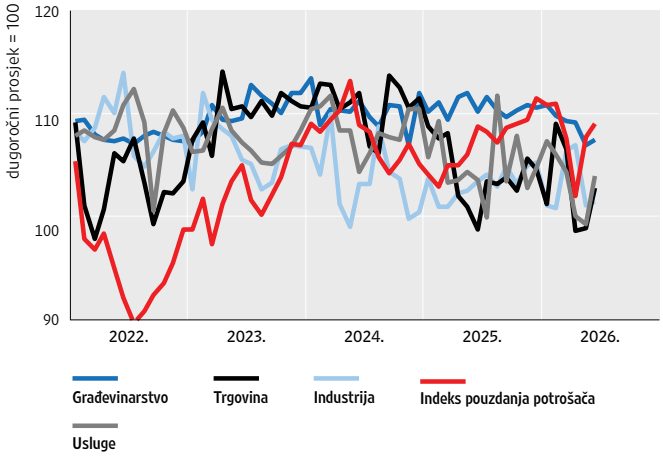

Izvor: Ipsos (sezonska prilagodba HNB-a)

Tijekom drugog tromjesečja 2026. godine zaposlenost je blago porasla, a nominalne su plaće nastavile vrlo snažno rasti. U svibnju je zaposlenost stagnirala na razini prethodnog mjeseca. No, zbog prethodnog je rasta ipak u travnju i svibnju bila za 0,4% viša u odnosu na siječanj i veljaču (u odnosu na 0,1% u prvome tromjesečju). Pritom je rast zaposlenosti u obrazovanju, zdravstvu i socijalnoj skrbi (djelatnosti P, Q i R prema NKD-u 2025.; u nastavku teksta: javni sektor) u drugom tromjesečju iznosio 0,3% (jednako kao i prvom), dok je u ostatku gospodarstva zaposlenost porasla za 0,4% (nakon 0,1% u prvom tromjesečju). Na godišnjoj razini rast zaposlenosti u svibnju je iznosio 0,9% (jednako kao i u travnju te ožujku). Nezaposlenost je u svibnju na mjesečnoj razini blago porasla (1,9%), no na tromjesečnoj se razini nastavila smanjivati, pa je tako u travnju i svibnju bila niža za 4,5% u odnosu na siječanj i veljaču (– 6,2% u prvom tromjesečju). Ponajprije je

tomu pridonio veći broj brisanih osoba iz evidencije nezaposlenih HZZ-a iz razloga koji nisu povezani sa zapošljavanjem tijekom posljednjih nekoliko mjeseci. Stopa registrirane nezaposlenosti također se smanjila u odnosu na početak godine te je u svibnju iznosila 3,9%. Prosječna nominalna bruto plaća u svibnju je na mjesečnoj razini porasla za 1,3% nakon 0,7% u travnju. Pritom su plaće u javnom sektoru[2] i u ostatku gospodarstva rasle podjednakim intenzitetom (Slika 6.). Na tromjesečnoj razini plaće su u travnju i svibnju porasle za 1,8% u odnosu na siječanj i veljaču (nakon 2,2% u prvom tromjesečju). Na godišnjoj razini rast nominalne bruto plaće u svibnju se ubrzao na 9,1% nakon 8,4% u travnju. Istodobno se i godišnji rast realne bruto plaće ubrzao na 3,7% (2,4% u travnju) (Slika 7.).

Slika 6. Nominalne bruto plaće

mjesečna stopa promjene

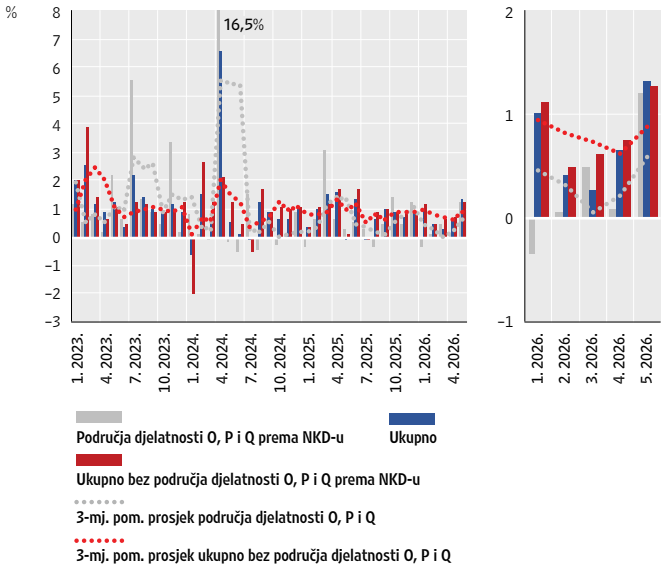

Napomena: Podaci se odnose na NKD 2007.
Izvori: DZS; izračun HNB-a (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 7. Nominalne i realne bruto plaće

godišnja stopa promjene

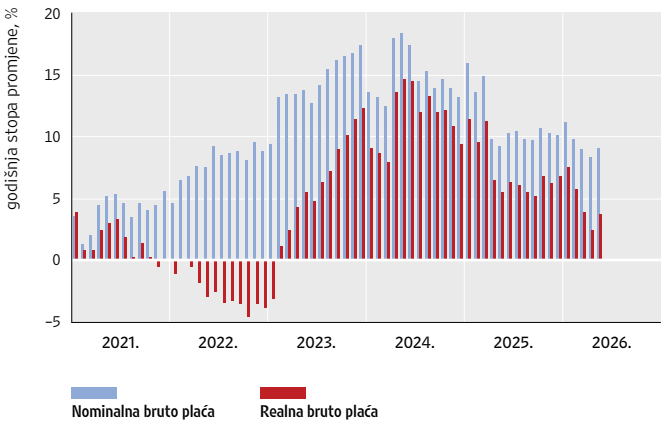

Izvori: DZS; izračun HNB-a

Inflacija se u Hrvatskoj u lipnju 2026. usporila drugi mjesec zaredom, čemu je ponajviše pridonio nastavak usporavanja rasta cijena energije. Inflacija mjerena harmoniziranim indeksom potrošačkih cijena (HIPC)[3], prema prvoj procjeni, usporila se na 4,2% u lipnju, nakon 4,9% u svibnju (Slika 8.), ponajviše kao rezultat negativnih tekućih pritisaka na cijene energije zahvaljujući smanjenju cijene sirove nafte na svjetskom tržištu. Premda se inflacija cijena energije u lipnju usporila na 12,9% sa 16,9% u svibnju i 17,5% u travnju, i nadalje je povišena, što odražava ranija poskupljenja energenata. Negativni tekući pritisci na cijene energije ogledaju se i u smanjenju zamaha[4] inflacije cijena energije (Slika 9.). Također, dodatno se smanjio zamah inflacije cijena

2 Zbog nedavnog prelaska metodologije Nacionalne klasifikacije djelatnosti s verzije iz 2007. na 2025., dugoročni podaci za plaće još nisu dostupni prema novoj metodologiji te se stoga plaće u javnom sektoru računaju prema djelatnostima O, P i Q NKD-a 2007.

3 HIPC, za razliku od IPC-a, obuhvaća potrošnju stranih gostiju i institucionalnih kućanstava (poput obrazovnih, zdravstvenih, vjerskih institucija i sl.).

4 Zamah je kratkoročni pokazatelj inflacije koji odražava promjenu cijena u posljednja tri mjeseca u odnosu na prethodna tri mjeseca, prilagođen za sezonske učinke i izražen na godišnjoj razini.

hrane i usluga. Inflacija cijena hrane u lipnju se usporila na 1,8% s 2,5% u svibnju, što je najniža razina od prve polovine 2021. godine. Pritom se usporio rast cijena obiju njezinih komponenata (prerađenih i neprerađenih prehrambenih proizvoda). Popuštanje troškovnih pritisaka na cijene hrane može se povezati s ranijim padom cijena određenih prehrambenih sirovina na svjetskom i europskom tržištu, što pridonosi godišnjem padu proizvođačkih cijena u prehrambenoj industriji, kao i s usporavanjem rasta troškova rada. Osim toga, temeljna inflacija, koja isključuje kolebljive cijene energije i hrane, blago se usporila na 3,6%, nakon što je tri mjeseca zaredom iznosila 3,7% (Slika 10.). To smanjenje odražava daljnje usporavanje inflacije cijena usluga (na 6,8% sa 7,0% u svibnju i 7,3% u travnju).[5] Unatoč usporavanju, inflacija cijena usluga i nadalje daje najveći pojedinačni doprinos ukupnoj inflaciji (2,2 postotna boda). S druge strane, godišnja stopa promjene cijena industrijskih proizvoda povećala se na –0,3% s –0,5% u svibnju, ali se u uvjetima niskih uvoznih pritisaka zadržala u negativnom području. Inflacija mjerena nacionalnim indeksom potrošačkih cijena (IPC), koji odražava strukturu potrošnje hrvatskih građana, u lipnju se, prema prvoj procjeni, usporila na 4,5% s 5,2% u svibnju zahvaljujući usporavanju inflacije cijena energije i, u manjoj mjeri, hrane. Nasuprot tome, inflacija cijena usluga mjerena IPC-om u lipnju se ubrzala[6], pa se doprinos usluga ukupnoj inflaciji izjednačio s doprinosom energije te iznosi 2,1 postotni bod. Iako u malo manjoj mjeri, povećala se i godišnja stopa promjene cijena industrijskih proizvoda. Harmonizirani pokazatelj ukupne inflacije u lipnju bio je niži od nacionalnog pokazatelja za 0,3 postotna boda, jednako kao i u prethodnom mjesecu (Slika 11.).

Slika 8. Pokazatelji inflacije u Hrvatskoj

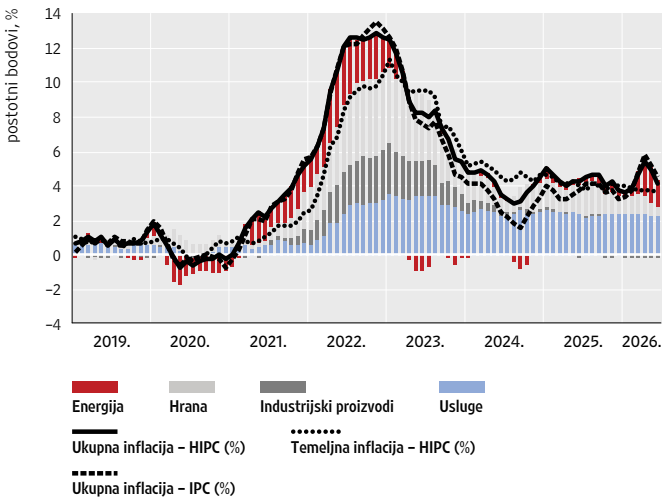

Napomena: Temeljna inflacija mjerena je harmoniziranim indeksom potrošačkih cijena koji isključuje cijene energije, hrane, alkohola i duhana.
Izvori: Eurostat; DZS; izračun HNB-a

Slika 9. Zamasi (momenti) glavnih komponenata inflacije

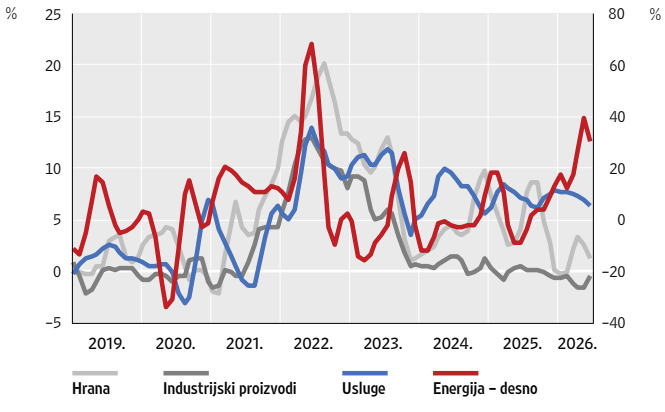

Napomena: Tromjesečna stopa promjene na godišnjoj razini izračunata je iz tromjesečnoga pomičnog prosjeka sezonski prilagođenih harmoniziranih indeksa potrošačkih cijena.
Izvori: Eurostat; izračun HNB-a

5 Detaljnije o promjeni u strukturi inflacije cijena usluga, uz postupno usporavanje tržišno određenih cijena usluga i ubrzavanje inflacije administrativno reguliranih cijena usluga, može se vidjeti u Okviru 2. Uloga tržišno određenih i administrativno reguliranih cijena u recentnom kretanju inflacije cijena usluga u Hrvatskoj, Makroekonomska kretanja i prognoze, broj 20, iz lipnja 2026. godine.

6 Divergentna kretanja između inflacije cijena usluga mjerene IPC-om odnosno HIPC-om proizlaze iz razlika u strukturi usluga u ova dva pokazatelja, pri čemu se promjena dinamike rasta cijena usluga (ubrzavanje ili usporavanje rasta cijena) više (manje) odražava na onaj pokazatelj u kojemu te usluge imaju veći (manji) udio. Nakon objave detaljnih podataka o inflaciji u lipnju moći će se precizno utvrditi izvori razlika u promjeni inflacije cijena usluga prema IPC-u odnosno HIPC-u.

Slika 10. Pokazatelji temeljne inflacije

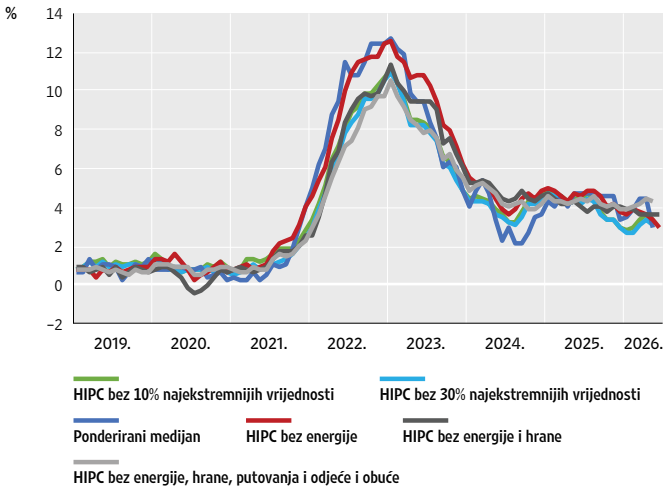

Napomena: Srednja vrijednost bez najekstremnijih vrijednosti (engl. *trimmed mean*) isključuje 5% (15%) potkomponenata (od ukupno 107 potkomponenata) s najvećim i najmanjim godišnjim stopama promjene. Ponderirani medijan isključuje sve osim ponderirane srednje točke distribucije promjena cijena.
Izvori: Eurostat; izračun HNB-a

Slika 11. Razlika između doprinosa glavnih komponenata u ukupnom HIPC-u i IPC-u

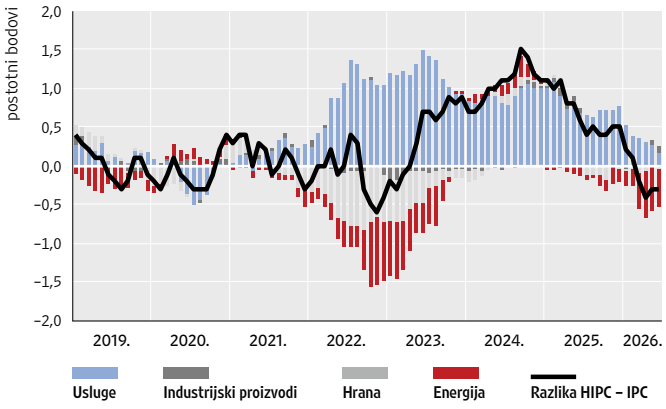

Napomena: Pozitivna (negativna) vrijednost označuje veći (manji) doprinos inflacije cijena određene komponente ukupnoj inflaciji mjerenoj HIPC-om u odnosu na inflaciju mjerenu IPC-om.
Izvori: Eurostat; DZS; izračun HNB-a

Slika 12. Ključne kamatne stope ESB-a

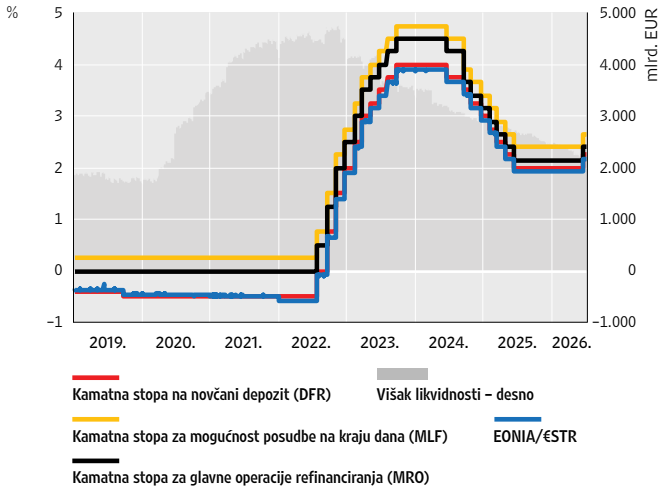

Napomena: Kamatna stopa na novčani depozit (engl. *deposit facility rate*, DFR); mogućnost posudbe na kraju dana (engl. *marginal lending facility*, MLF); glavne operacije refinanciranja (engl. *main refinancing operations*, MRO). Od početka 2022. EONIA se zamjenjuje stopom €STR.
Izvor: ESB

Slika 13. Bilanca Eurosustava

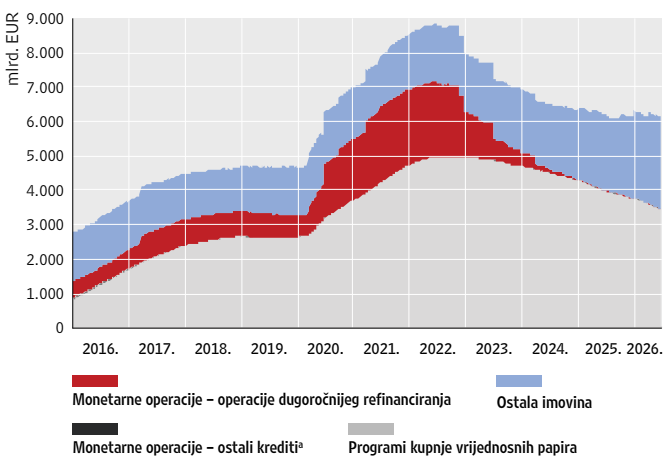

[a] Ostali krediti uključuju glavne operacije refinanciranja, obratne operacije fine prilagodbe, obratne strukturne operacije, mogućnost posudbe na kraju dana i kredite vezane uz poziv na uplatu marže.
Napomena: Sivom i crvenom bojom prikazane su monetarne stavke aktive bilance Eurosustava, a plavom nemonetarne.
Izvor: ESB

Vijesti o postizanju okvirnoga mirovnog sporazuma između SAD-a i Irana potakle su sredinom lipnja pad cijena nafte i optimizam na financijskim tržištima, što je smanjilo inflacijska očekivanja i povećalo očekivanja u smislu gospodarskog rasta. Snižena inflacijska očekivanja umanjila su očekivanja povezana s dodatnim pooštravanjem monetarne politike te je s očekivanim jačanjem gospodarskog rasta potaknut rast cijena dionica i pad obveznicких prinosa. Obnova sukoba početkom srpnja donekle je preokrenula navedene trendove. Tržišta su

u svibanj ušla s još uvijek povišenom premijom za geopolitički rizik zbog rata na Bliskom istoku. U okružju visokih cijena energije prije postizanja okvirnog sporazuma, Upravno vijeće Europske središnje banke (ESB-a) u lipnju je odlučilo povećati ključne kamatne stope za 25 baznih bodova nakon što ih je držalo stabilnima od lipnja 2025. godine. Sredinom lipnja postignut je i potpisan okvirni mirovni sporazum između SAD-a i Irana koji je uključivao postupnu normalizaciju prometa kroz Hormuški tjesnac. To je potaknulo snažan pad cijena energenata, pa se tako cijena nafte tipa Brent tijekom lipnja približila razinama od 70 USD za barel, odnosno razinama na kojima se cijena kretala neposredno prije izbijanja rata. Pad cijene nafte potaknuo je pad kratkoročnih inflacijskih očekivanja u europodručju te su investitori počeli očekivati manji stupanj dodatnog pooštravanja monetarne politike ESB-a (pomak na žutu liniju, Slika 15.). U takvim su se uvjetima smanjili i europski obvezнички prinosi. Prosječan prinos na dugoročne državne obveznice članica europodručja ponderiran BDP-om smanjio se od kraja travnja do kraja lipnja za oko 15 baznih bodova, na 3,3% (Slika 16.). Kada je riječ o hrvatskim obveznicama, prinos na desetogodišnje državne obveznice na kraju lipnja iznosio je oko 3,4%, također oko 15 baznih bodova manje nego na kraju travnja. Pritom je razlika u odnosu na usporedive njemačke obveznice na kraju lipnja iznosila oko 55 baznih bodova, samo blago iznad prosjeka razdoblja nakon izbijanja rata između SAD-a i Irana. Obveznička tržišta u SAD-u kretala su se u suprotnom smjeru. Prinos na desetogodišnje američke obveznice porastao je tako tijekom svibnja i lipnja za oko 10 baznih bodova, na oko 4,5%, odražavajući među ostalim objavu ekonomskih podataka koji su se pokazali boljima od očekivanja investitora, kao i percepciju tržišta o malo restriktivnijem smjeru monetarne politike uoči imenovanja novog predsjednika Feda. To se odrazilo i na jačanje tečaja američkog dolara u odnosu na euro, koji je u pojedinim trgovinskim danima u lipnju pao i ispod razine od 1,14 USD/EUR, prvi put u gotovo godinu dana. Na dioničkim su tržištima vidljivi utjecaji pojačane sklonosti investitora prema riziku nakon postizanja okvirnoga mirovnog sporazuma. Europski dionički indeks Eurostoxx 50 počeo je rasti početkom svibnja, a taj se porast osobito intenzivirao u drugoj polovini lipnja, pa je do kraja tog mjeseca porastao ukupno oko 8% i dosegnuo povijesno najviše razine. Ponovno pooštravanje napetosti na Bliskom istoku početkom srpnja dovelo je do povećanja cijena energenata, što je zbog rasta inflacijskih očekivanja u europodručju dovelo do rasta europskih obvezničkih prinosa, dok je europski dionički index Eurostoxx 50 pao na razine od sredine lipnja.

Slika 14. Ključna kamatna stopa ESB-a i prekonoćne tržišne kamatne stope europodručja i Hrvatske

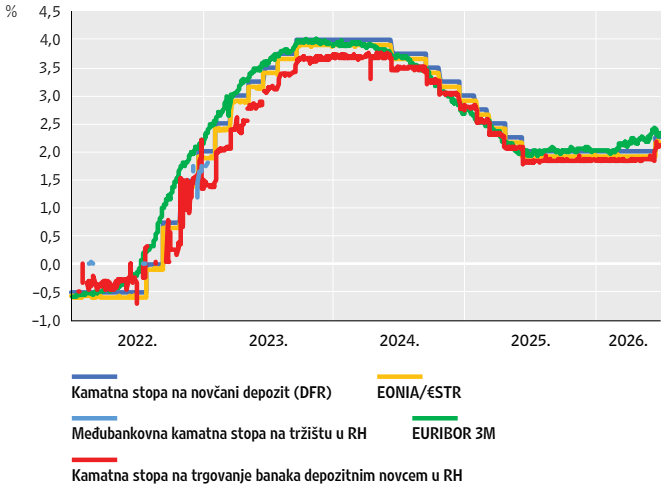

Napomena: DFR (engl. *deposit facility rate*). Od početka 2022. EONIA se zamjenjuje stopom €STR. Prekonoćna kamatna stopa na novčanom tržištu u Hrvatskoj za 2022. zasniva se na europskim transakcijama. Posljednji je podatak za 30. lipnja 2026.
Izvori: ESB; HNB

Slika 15. Terminska krivulja stope €STR

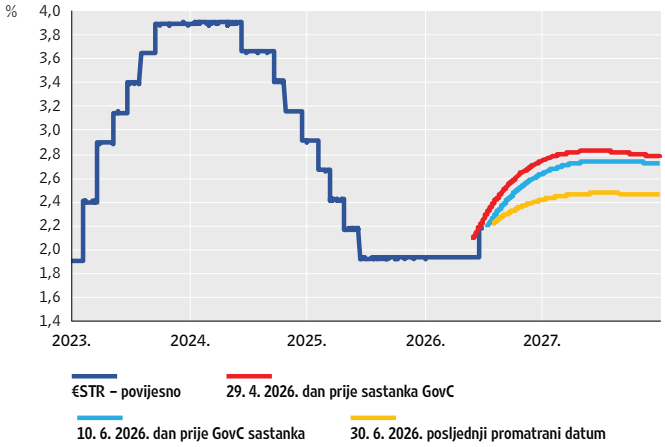

Napomena: Terminska krivulja procjenjuje se s pomoću stope iz promptnoga prekonoćnog indeksiranog ugovora o razmjeni (engl. *overnight indexed swap rate*, OIS). Terminske krivulje označuju odabrane terminske krivulje u promatranom razdoblju i na dan posljednjega raspoloživog podatka 30. lipnja 2026
Izvori: Bloomberg; izračun HNB-a

Slika 16. Prinosi na dugoročne državne obveznice s preostalim dospijećem od oko deset godina

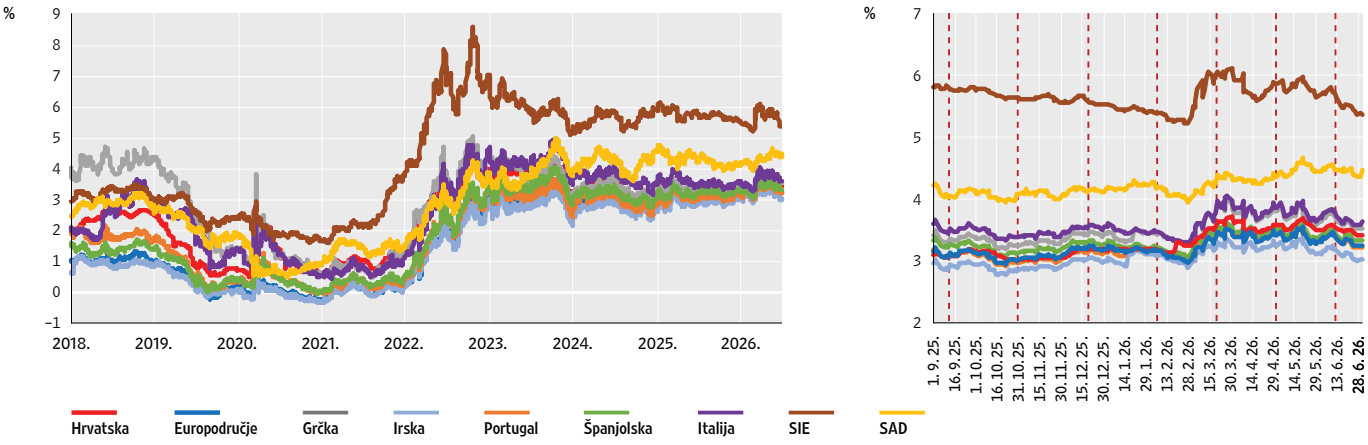

Napomena: SIE – zemlje Srednje i Istočne Europe (Češka, Mađarska, Poljska i Rumunjska); prinosi za europodručje i SIE ponderirani su udjelom u BDP-u uključenih zemalja. Europodručje ne uključuje podatke za Bugarsku, Litvu, Letoniju, Estoniju, Luksemburg i Maltu. Crvenim isprekidanim okomitim linijama označeni su sastanci Upravnog vijeća ESB-a u promatranom razdoblju. Posljednji je podatak za 30. lipnja 2026..
Izvor: Bloomberg

Prosječne kamatne stope na novougovorene kredite poduzećima kao i kamatne stope na gotovinske nenamjenske i stambene kredite stanovništvu u Hrvatskoj bile su malo niže u svibnju nego u travnju. Prosječna kamatna stopa na novougovorene kredite poduzećima u svibnju se smanjila za 20 baznih bodova (b. b.) u odnosu na travanj, na 3,39% (Slika 17.). Pad prosječne kamatne stope u svibnju odraz je nižih kamatnih stopa na dugoročne kredite u tom mjesecu u odnosu na travanj, čemu je ponajviše pridonio jedan kredit velikom poduzeću s izvornim dospijećem duljim od 10 godina. Promatrano prema namjeni, smanjile su se kamatne stope na kredite za obrtna sredstva te kamatne stope na investicije i sindicirane kredite, a prema referentnom parametru na novougovorene kredite s fiksnom stopom, kao i s promjenjivom stopom vezanom

uz EURIBOR. Prosječna kamatna stopa na novougovorene gotovinske nenamjenske kredite stanovništvu u svibnju bila je niža za 2 b. b. u odnosu na travanj te je, nakon malo izraženijeg pada u veljači i ožujku, već dva mjeseca stabilna blizu dosegnute razine, koja je u svibnju iznosila 5,30%. Smanjenju tih kamatnih stopa, a onda i njihovoj stabilnosti na dosegnutoj razini, dijelom su pridonijele i promotivne ponude pojedinih banaka. Pritom se povećao udio kredita s početnim razdobljem fiksiranja kamatne stope od pet do deset godina, koji se odobravaju uz vrlo niske kamatne stope (3,16% u travnju i 3,12% u svibnju), u odnosu na kredite s fiksnom kamatnom stopom, koji i nadalje dominiraju. Pritom je kamatna stopa na kredite koji se odobravaju uz fiksnu kamatnu stopu do dospijeća ostala nepromijenjena na 5,38%. U uvjetima sniženih kamatnih stopa novougovoreni gotovinski nenamjenski krediti u svibnju su iznosili 326 mil. EUR, malo manje nego u prethodna dva mjeseca, ali i nadalje osjetno iznad prosječnih razina zabilježenih tijekom protekle dvije godine. Prosječna kamatna stopa na novougovorene stambene kredite stanovništvu nastavila se blago smanjivati, i to treći mjesec zaredom, te je dosegnula 2,91% ili 3 b. b. niže u odnosu na travanj. U svibnju su novougovoreni stambeni krediti iznosili 264 mil. EUR, što je manje nego u travnju (275 mil. EUR), ali i dalje malo više nego početkom godine te osjetno iznad prosjeka iz 2024. (168 mil. EUR).

Kamatne stope na postojeće kredite poduzećima i stanovništvu u svibnju su se uglavnom zadržale na razinama iz travnja. Kamatna stopa na postojeće kredite poduzećima zadržala se na 3,75%. Kamatna stopa na postojeće gotovinske nenamjenske kredite stanovništvu nastavila se postupno smanjivati te je u svibnju bila niža za 2 b. b. u odnosu na travanj i iznosila je 5,66%, dok se kamatna stopa na postojeće stambene kredite stanovništvu nije promijenila i iznosila je u svibnju 3,03%.

Kamatne stope na prvi put oročene depozite poduzeća i stanovništva u svibnju su se blago povećale u odnosu na travanj. Kamatna stopa na prvi put oročene depozite poduzeća povećala se za 5 b. b., na 2,05%, a na prvi put oročene depozite stanovništva za 13 b. b., na 1,63%, čemu je ponajviše pridonijela jedna sistemski važna banka, i to većim iznosima sredstava oročenih u sklopu promotivne akcije u kojoj je ponudila više kamatne stope na oročenja ugovorena na rok od 12 do 18 mjeseci. **Kamatne stope na postojeće depozite u svibnju se nisu znatnije promijenile u odnosu na travanj.** Kamatna stopa na ukupne depozite poduzeća povećala se za 1 b. b. na 0,51%, a ona na ukupne depozite stanovništva ostala je na 0,33%. Pritom se kamatna stopa na postojeće oročene depozite poduzeća povećala za 4 b. b., na 1,93%, dok se ona na prekonoćne depozite zadržala na 0,13%. Kamatne stope na postojeće oročene i prekonoćne depozite stanovništva nisu se bitno promijenile u svibnju te su iznosile 1,31% odnosno 0,02%.

Slika 17. Kamatne stope na prvi put ugovorene kredite te oročene depozite poduzeća i stanovništva

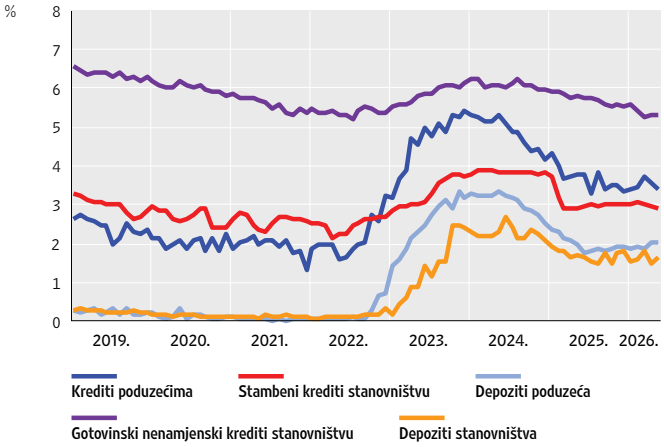

Napomena: Podaci do prosinca 2022. odnose se na kredite odnosno depozite u kunama, kunama s valutnom klauzulom uz euro i u eurima, a od siječnja 2023. na kredite i depozite u eurima. Podaci se odnose na prvi put ugovorene kredite odnosno prvi put oročene depozite, pri čemu su kod depozita isključena oročenja do jednog mjeseca.
Izvor: HNB

Slika 18. Krediti i depoziti poduzeća i stanovništva, godišnje stope promjene, na osnovi transakcija

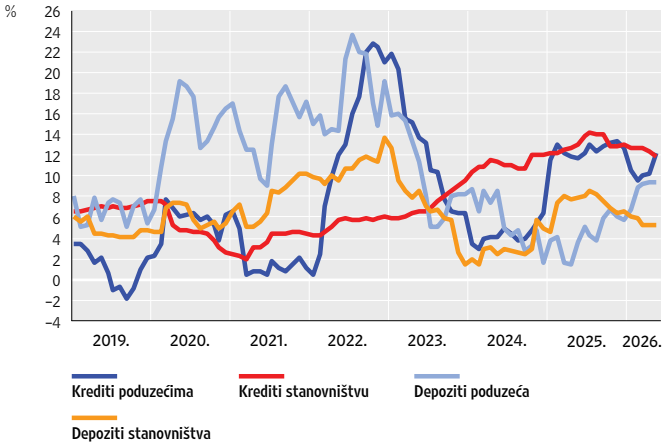

Izvor: HNB

Krediti domaćim sektorima (isklj. opću državu) u svibnju su snažno porasli, pri čemu je posebno izražen bio rast kredita poduzećima, a relativno snažno nastavili su rasti i krediti stanovništvu. Krediti poduzećima porasli su u svibnju za 444 mil. EUR (2,4%)[7], pri čemu su osobito snažno rasli krediti za obrtna sredstva. Taj je porast bio široko rasprostranjen po djelatnostima, a najveći doprinos ukupnom povećanju dali su krediti ugostiteljskim i trgovačkim poduzećima. Kratkoročni pokazatelj kreditne aktivnosti (zamah ili moment), koji je osnažio s 14,6% u travnju na 23,0% u svibnju, odražava nastavak ubrzavanja rasta kredita poduzećima, čiji se rast i na godišnjoj razini ubrzao (s 10,2% na 12,1%). Tekući porast kredita stanovništvu blago se usporio u svibnju odražavajući malo slabiji rast gotovinskih nenamjenskih kredita (102 mil. EUR), iako je njihov rast i nadalje vrlo snažan, dok su stambeni krediti nastavili rasti sličnom dinamikom kao prethodnih mjeseci (142 mil. EUR). Zamah (moment)[8] gotovinskih nenamjenskih kredita blago je osnažio s 15,1% u travnju na 15,2% u svibnju (s obzirom na to da je iz izračuna zamaha za svibanj isključen slabiji rast u veljači), što je najviša razina od lipnja prošle godine. Zamah stambenih kredita zadržao se na 12,7%, koliko je dosegnuo u travnju. Na godišnjoj razini stopa rasta stambenih kredita usporila se s 14,9% u travnju na 14,4% u svibnju, a gotovinskih nenamjenskih kredita s 10,3% na 10,0%, obje zbog učinka baznog razdoblja, odnosno iznimno snažnog rasta stambenih i gotovinskih nenamjenskih kredita u istom mjesecu prethodne godine. Time se godišnji rast ukupnih kredita stanovništvu usporio s 12,4% na 11,9% (Slika 18.).

Depoziti domaćih sektora kod kreditnih institucija (isklj. opću državu) porasli su u svibnju za 0,8 mlrd. EUR u odnosu na travanj. Rast depozita u svibnju odraz je pozitivnog doprinosa vrlo snažne kreditne aktivnosti i rasta neto potraživanja od središnje države, dok je pad neto inozemne

7 Više od 40% rasta odnosi se na dva velika poduzeća.

8 Zamah (moment) kratkoročni je pokazatelj kreditne aktivnosti koji odražava promjenu kredita u posljednja tri mjeseca u odnosu na prethodna tri mjeseca, izražen na godišnjoj razini.

aktive monetarnih institucija dao negativan doprinos depozitima. U strukturi domaćih depozita porasli su prekonoćni depoziti za 0,5 mlrd. EUR (u čemu se podjednaki dijelovi odnose na poduzeća i kućanstva), a rasli su i oročeni depoziti (0,3 mlrd. EUR), za što su zaslužna poduzeća (0,4 mlrd. EUR), dok su kućanstva smanjila oročene depozite za 0,1 mlrd. EUR. Time rast ukupnih depozita u svibnju odražava u najvećoj mjeri rast depozita poduzeća, dok su depoziti kućanstava blago porasli, a depoziti ostalih nebankovnih financijskih institucija neznatno. Udio oročenih depozita u ukupnim depozitima poduzeća povećao se na 30,1% u svibnju, s 28,8% u travnju, i time dosegnuo najvišu razinu od početka 2017. Udio se oročenih u ukupnim depozitima stanovništva u svibnju smanjio na 23,9%, s 24,2% u travnju, što je osjetno niže u odnosu na vrhunac (29,2%) dosegnut sredinom 2024. Na godišnjoj razini rast ukupnih depozita u svibnju se blago usporio na 6,1% (sa 6,2% u travnju) s obzirom na to da su ukupni domaći depoziti na mjesečnoj razini malo snažnije porasli u svibnju prošle u odnosu na svibanj ove godine.

HNB
EUROSUSTAV